



SBB Barometer

In dit nummer

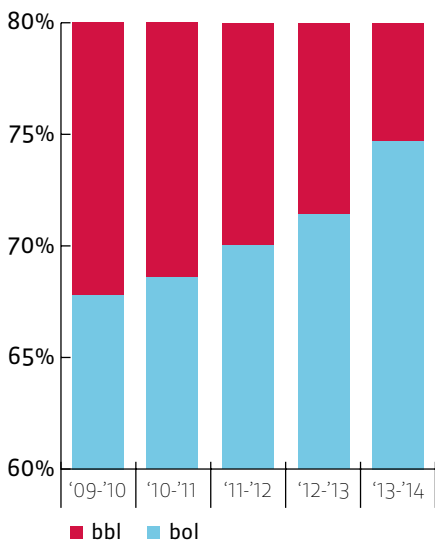
- Allochtone studenten weten leerbedrijf te vinden
- Peiling maart 2014
- Trends arbeidsmarkt
- Trends stagemarkt

Allochtone studenten weten leerbedrijf te vinden

Het middelbaar beroepsonderwijs biedt allochtone studenten kansen om met een goede opleiding een succesvolle entree te maken op de arbeidsmarkt. Allochtone mbo-studenten starten namelijk gemiddeld net zo snel met hun stage of leerbaan als autochtone studenten. Ook studeren zij vaak door na het mbo of beginnen zij een eigen bedrijf. Welke opleidingen kiezen allochtone studenten en welke gevolgen heeft dit voor hun kansen op de stage- en arbeidsmarkt? Deze SBB Barometer geeft een eerste analyse op basis van informatie over hun studiekeuze en stages en leerbanen.

Studiekeuze

Het aantal studenten dat kiest voor een opleiding in de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) neemt sinds schooljaar 2009-2010 jaarlijks af. Het aantal studenten in de beroepsopleidende leerweg (bol) neemt nog steeds toe. Met name onder allochtone studenten is de bbl-variant weinig populair.



Figuur 1: Ontwikkeling verdeling studenten over bol en bbl

De eerste stap richting het mbo is een opleiding kiezen. Allochtone studenten maken hierin duidelijk andere keuzes dan autochtone studenten. Van de autochtone jongeren kiest bijna 30% voor een bbl-opleiding. Onder niet-westerse allochtone jongeren is dit slechts 13%. Zij kiezen liever voor een bol-traject. Opleidingen in de sector Economie zijn onder allochtone jongeren met name populair (Figuur 2). Uit diverse onderzoeken blijkt dat zij een opleiding in de economische richting zien als de beste kans op een goed salaris, een

opstap richting hogere functies of als de beste mogelijkheid om een eigen bedrijf te beginnen. Opleidingen in de technische sector hebben bij veel allochtone jongeren het imago van laagbetaald, zwaar en vies werk met een lage status. Binnen de economische sector zijn met name opleidingen in de economisch-administratieve branche en de detailhandel populair. De opleidingen binnen deze branches met de meeste niet-westerse allochtone studenten zijn administratieve, secretariële en financiële opleidingen. Dit zijn overwegend beroepen met in deze tijd matige arbeidsmarktkansen. Een uitzondering is de opleiding tot Manager handel. Ook deze opleiding is populair onder allochtone studenten en heeft juist een goed arbeidsmarktperspectief. Op Kansopwerk.nl vindt u de arbeidsmarktkansen van alle opleidingen.

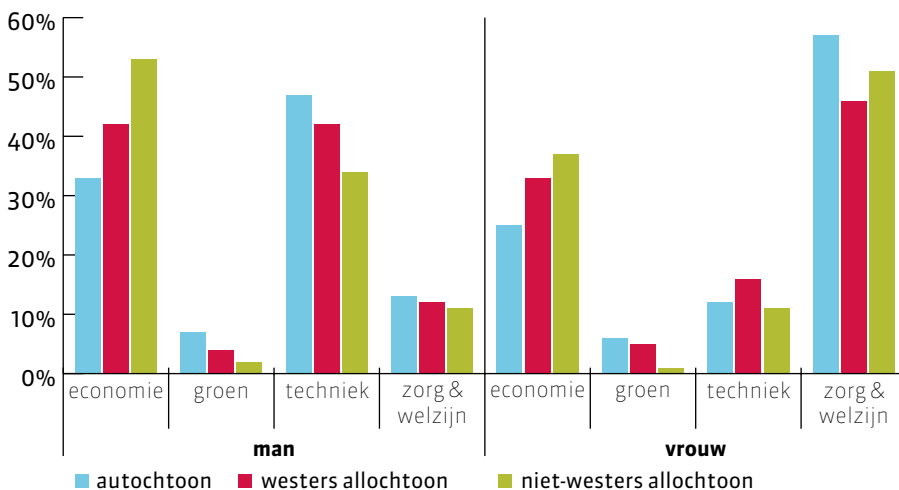
Op zoek naar een stage of leerbaan

Praktijkervaring opdoen bij bedrijven is één van de pijlers van het mbo-onderwijs. Bbl-studenten hebben al een baan of gaan bij de start van hun opleiding aan de slag

bij het leerbedrijf. Studenten die de bol-variant volgen krijgen een aantal weken les voor zij voor het eerst stagelopen. Een stage of leerbaan zoeken studenten bij één van de 230.000 erkende leerbedrijven.

Een leerbedrijf vinden kan op verschillende manieren. Studenten regelen dit leerbedrijf soms via hun eigen sociale of professionele netwerk. Ook kunnen studenten zelf alle erkende leerbedrijven vinden en benaderen via Stagemarkt.nl. In 2013 zochten maar liefst 775.000 unieke bezoekers naar een stage of leerbaan via deze website van SBB. Daarnaast hebben veel scholen een netwerk van leerbedrijven waar studenten praktijkervaring op kunnen doen.

Allochtone studenten hebben minder vaak een eigen netwerk om een leerplaats te regelen. Zij gebruiken vaker het netwerk van school. Zij moeten misschien iets meer moeite doen voor een leerplaats maar lopen geen vertraging op bij het starten van de stage of leerbaan.



Figuur 2: Verdeling studenten over de sectoren naar etniciteit

De eerste stage-overeenkomst

Allochtone studenten starten vrijwel gelijktijdig met autochtone studenten op hun stage of leerbaan. Bol-studenten volgen eerst een aantal weken of maanden onderwijs, voordat hun stage begint. Gemiddeld start een student na vier maanden opleiding met de eerste stage. In de groene sector gaan bol-studenten het snelst op stage. In de sector economie volgen studenten langer onderwijs voordat zij aan de eerste stage beginnen.

Hoewel niet-westerse allochtone studenten relatief vaak een opleiding in de economisch-administratieve branche volgen (met matig arbeidsmarktperspectief), starten zij gemiddeld maar één dag later met hun stage dan autochtone medestudenten in deze sector. Na gemiddeld 19 weken beginnen zij aan hun stage. In de groene sector starten allochtone studenten gemiddeld drie weken later, maar deze groep is zeer beperkt in omvang. In de techniek starten allochtone studenten gemiddeld bijna twee weken eerder met hun stage dan hun autochtone studiegenoten. Voor allochtone bol-studenten zijn de kansen in de technische richting dus goed. Bbl-studenten starten over het algemeen twaalf dagen na de start van de opleiding met hun leerbaan. Allochtonen studenten beginnen gemiddeld na veertien dagen bij hun leerbaan. Daarnaast zijn er opvallende sectorale verschillen. In de groene sector starten niet-westerse allochtone studenten gemiddeld enkele dagen eerder dan autochtonen met een leerbaan. In de economische sector is dit andersom, terwijl deze sector juist het meest populair is onder allochtonen.

Lengte van de stage

Bol- en bbl-opleidingen verschillen sterk in de periodes die studenten aaneengesloten doorbrengen in het leerbedrijf. Twee

derde van de bol-stages duurt maximaal een half jaar. Van de bbl-studenten blijft het gros juist minimaal een half jaar in dienst bij een leerbedrijf. Allochtone jongeren blijven een fractie korter bij een stagebedrijf dan autochtone jongeren, maar dit verschil is minimaal.

Bol	Autochtonen	WA	NWA
1-6 maanden	67%	68%	68%
7-12 maanden	29%	28%	29%
> 12 maanden	4%	4%	3%
Totaal	100%	100%	100%

Bbl	Autochtonen	WA	NWA
1-6 maanden	7%	8%	9%
7-12 maanden	27%	30%	32%
13-18 maanden	15%	17%	16%
19-24 maanden	35%	29%	26%
> 24 maanden	17%	17%	17%
Totaal	100%	100%	100%

Van stage naar werk

Een stageplek bij een erkend leerbedrijf biedt jongeren een goede kans op een reguliere baan. Uit onderzoek van DUO Market Research uit 2013 blijkt dat van de gediplomeerde bbl'ers 87% na het behalen van het diploma aan de slag kan bij het leerbedrijf. Van de studenten met een bol-diploma vindt de helft na het afstuderen een baan bij een voormalig stagebedrijf.

Gediplomeerde bol-studenten die een baan zoeken hebben het lastig op de huidige arbeidsmarkt. Ze zijn vaker werkloos, moeten langer zoeken naar een baan en hebben vaker een baan onder hun opleidingsniveau of buiten hun eigen studierichting dan bbl-gediplomeerden. Allochtone jongeren kiezen relatief vaker voor een bol-opleiding, terwijl de kans op het vinden van een passende baan met een bbl-opleiding groter is. Gerichte studievoorlichting met aandacht voor de

kansen die bbl biedt, kan bijdragen aan een betere studiekeuze van allochtone jongeren en betere kansen op een reguliere baan na het afstuderen.

Eigen baas

In plaats van in dienst te treden bij een werkgever, starten steeds meer mensen een eigen bedrijf. In het mbo wordt de ontwikkeling en erkenning van ondernemerschap daarom belangrijker. Ondernemerschap is steeds meer onderdeel van de kwalificatiestructuur. Ook allochtonen kiezen vaker voor het starten van een eigen bedrijf. Onderzoek van de Kamer van Koophandel laat zien dat 20% van de in 2013 gestarte ondernemingen door een Nederlander van buitenlandse origine is gestart. Veel van deze starters zijn jonger dan 35 jaar. Met name onder Turken en Marokkanen is het aantal ondernemers fors gestegen. De meeste nieuwe bedrijven zijn actief in de dienstverlenende sector.

Of toch doorstuderen

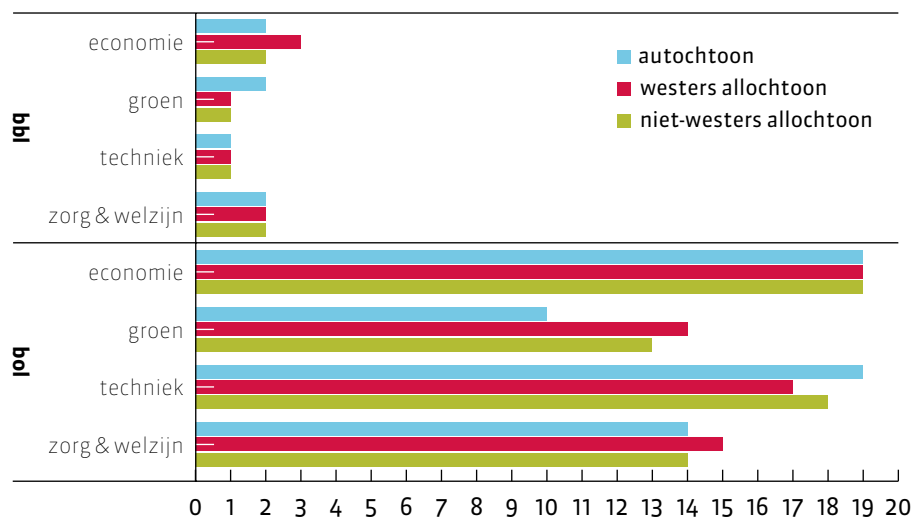
Natuurlijk bestaat ook de mogelijkheid om door te studeren in het mbo. Van alle mbo'ers die instromen in het hbo heeft 20% een niet-westerse achtergrond. In de economische opleidingen is dit aan het begin van schooljaar 2013-2014 zelfs bijna 30%.

Kies een kansrijk beroep

Niet-westerse allochtone jongeren kiezen relatief vaak voor een opleiding waarmee de banen niet voor het oprapen liggen. Hoewel zij hier tijdens de opleiding en bij het zoeken naar een stage of leerbaan, nog weinig last van lijken te hebben, speelt dit hen na de opleiding wel parten. Goede voorlichting, die hen ervan bewust maakt dat het belangrijk is om een studierichting te kiezen met arbeidsmarktperspectief, is dus noodzakelijk.

Conclusie

Ondanks de crisis starten allochtone studenten gemiddeld gelijktijdig met hun autochtone medestudenten met een stage of leerbaan. Ook studeren zij vaak door of starten een eigen bedrijf. Allochtone studenten kunnen de gelijke positie die zij tijdens hun studie genieten na diplomering verzilveren door bewuster te kiezen voor een beroep met een goed arbeidsmarktperspectief. Goede voorlichting over het arbeidsmarktperspectief van opleidingen, de betere kansen van een bbl-opleiding met een leerbaan en focus op ondernemerschap in het mbo zijn daarom belangrijk.



Figuur 3: Het gemiddeld aantal weken tussen de start van de opleiding en de eerste stage of leerbaan

Stage- en leerbanenmarkt

De Nederlandse economie trekt aan. Desondanks kampt een groot aantal sectoren met de gevolgen van de crisis. Dit vertaalt zich in een mager aanbod van stages voor verpleegkunde (niveau 4) en leerbanen in de bouw, de timmerindustrie en de groene ruimte. De detailhandel biedt wel voldoende stageplaatsen voor mbo-studenten. Het aantal leerbedrijven in deze richting is in 2013 zelfs toegenomen.



Zorg, Welzijn en Sport

Voor studenten verpleegkunde 4 is het moeilijk om een stageplaats te vinden. Het aantal stageplaatsen voor eerstejaars studenten is afgenomen. Deze groep vraagt meer begeleidingscapaciteit dan ouderejaars. Het aantal personeelsleden dat studenten begeleidt neemt door bezuinigingen af. Het aantal studenten is de afgelopen jaren sneller gegroeid dan het aanbod van stageplaatsen. Voor de andere zorgopleidingen is er landelijk gezien voldoende aanbod van stageplaatsen. Het aantal studenten welzijn daalt en de kansen op een stageplaats is beter dan een jaar geleden. Toch is de kans op stage voor maatschappelijke zorg, sociaal-maatschappelijke dienstverlener, pedagogisch medewerker jeugdzorg (allen niveau 4) en medewerker maatschappelijke zorg (niveau 3) matig. Deze stage tekorten hebben deels te maken met de afnemende mogelijkheden in de ouderenzorg. Ook concurreren deze studenten met zorgstudenten. Voor studenten pedagogisch werker kinderopvang (niveau 3) en onderwijsassistent (niveau 4) zijn er ruim voldoende plaatsen. Voor studenten dokters-, apothekers- en tandartsassistent zijn de kansen op een stageplaats matig. Sommige roc's hebben een stop op de instroom van studenten gezet. Ook

hebben sommige opleidingen het aantal stage-uren vooral in het eerst leerjaar beperkt. De oprichting van de Stichting Sociaal Fonds Huisartsen zorgt naar verwachting voor meer stageplaatsen voor doktersassistenten. Studenten sport (niveau 4), vooral bewegingsagoog en operationeel manager vinden moeilijk een stageplaats. Voor de andere sportopleidingen is er voldoende aanbod.



Economisch Administratief, ICT en Veiligheid

Het aantal leerplaatsen staat nog steeds onder druk door de economische situatie, reorganisaties en bezuinigingen. Op de lagere niveaus verdwijnen steeds meer werkzaamheden door automatisering. Enkele opleidingen op niveau 4 hebben te maken met verdringing door hbo'ers. Toch zijn op landelijk niveau de vooruitzichten op een stageplaats voldoende tot ruim voldoende, behalve voor niveau 2. Daarvoor geldt een geringe tot matige kans op stage. Ook zijn de perspectieven op een stageplaats minder voor studenten van de financieel-administratieve opleidingen assistent accountant, bedrijfsadministrateur (beiden niveau 4) en financieel administratief medewerker (niveau 3), de juridische opleidingen juridisch medewerker openbaar bestuur en juridisch medewerker zakelijke dienstverlening (beiden niveau 4), de ICT-opleidingen netwerkbeheerder (niveau 4) en medewerker beheer ICT (niveau 3) en de opleidingen medewerker evenementenorganisatie (niveau 4) en coördinator beveiliging (niveau 3).



Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek

In 2013 is de deelname aan Kenteq-kwalificaties in vergelijking met 2012 heel beperkt gestegen (+0,7%). Tegenover een afname van het aantal bbl'ers (-7,6%) stond een

flinke toename van het aantal bol-studenten (+11,0%). Het aantal mbo-studenten in de installatietechniek verminderde met 5,3%. In de elektrotechniek was de daling iets minder (-2,8%). Het aantal studenten metaaltechniek steeg licht (+3,3%). Per kwalificatiedossier bekeken, was de ontwikkeling het gunstigst voor machinebouw mechatronica en het ongunstigst voor installeren. Er zijn in het algemeen voldoende leerplaatsen. Het aanbod is het minst ruim in de installatietechniek.



Handel, Textiel en Mode

Bedrijven bieden voldoende stageplaatsen voor mbo-studenten. Het aantal leerbedrijven is in 2013 zelfs iets toegenomen. Wel moeten studenten van de opleiding verkoper in de regio Noordwest meer moeite doen voor een stageplaats. Voor studenten van de opleiding interieuradviseur is het niet makkelijk om een stageplaats te vinden. De vakschool HMC (regio's Zuidwest en Noordwest) slaagt er desondanks in om al hun studenten Interieuradviseur tijdig van een stageplek te voorzien. In de groothandel zijn er voor studenten van logistieke en commerciële opleidingen in alle regio's ruim voldoende leerplaatsen. Studenten van de niveau 4-opleidingen (junior) accountmanager en vestigingsmanager groothandel moeten in bijna alle regio's moeite doen voor een stageplaats. Voor de opleiding logistiek supervisor (niveau 4) geldt dat het door de sterke groei van het aantal studenten in de regio's Middenwest en Zuidoost lastiger is geworden om een stageplaats te vinden. In de mode-, interieur-, tapijt- & textielindustrie is het aantal studenten (veel) groter dan het aantal beschikbare leerplaatsen. Studenten van de opleidingen mode/maaktleding (niveau 2, 3 en 4), medewerker styling (niveau 4) en commercieel medewerker fashion (niveau 4) moeten veel moeite doen voor een stageplaats.



Voedsel, Natuur en Leefomgeving

Het aantal leerplaatsen neemt af en bedrijven zijn veeleisend bij het aanstellen van een stagiaire. Een enkel bedrijf zegt dat ze door de crisis tijd en energie in andere zaken moeten steken. Dit heeft in sommige sectoren effect op de kwaliteit van de beroepspraktijkvorming. Leermogelijkheden die voorheen nog wel

Leerbanen en stageplaatsen

Waar in de barometer de term leerbaan wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die vorm krijgt in bbl-opleidingen: meestal vier dagen werkend leren met een arbeidsovereenkomst en één dag naar school. Waar stageplaats wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die vorm wordt gegeven in de bol-opleiding: een periode van een aantal weken tot een half jaar onafgebroken werkzaam in een bedrijf, maar zonder arbeidsovereenkomst op enig moment tijdens de opleiding. Waar leerplaats wordt gebruikt, wordt beide bedoeld: een beschikbare plaats bij een bedrijf voor een leerling.

werden aangeboden, zijn nu niet meer beschikbaar. Desondanks worden in een aantal sectoren stagiaires nog steeds gemakkelijk geplaatst. Ondanks de aantrekkende economie is het in de richting groene ruimte voor studenten moeilijk om leerbanen te vinden. Dit is te merken aan bijvoorbeeld minder instroom en verschuivingen van bbl- naar bol-trajecten. Gemeenten besteden groenvoorziening steeds meer uit. Dat betekent minder ruimte voor stagiaires en begeleiding. Veeteeltbedrijven hebben voldoende leerplaatsen, de stagiaires blijven vaak als medewerker. Voedingsindustrie draait goed en biedt kansen. De meeste opleidingen zijn bbl-trajecten. In de loonwerksector gaat het minder goed en vooral voor bbl-studenten is het moeilijk om een plek te vinden. Akkerbouw biedt voldoende plaatsen en vaak blijven stagiaires als medewerker. Dierenspecialisten en bloemisten hebben het moeilijk door de crisis. Daarnaast zijn er minder studenten die kiezen voor deze opleidingen.



Uiterlijke verzorging

Het aantal erkende leerbedrijven in de uiterlijke verzorging is toegenomen. Dit geldt voor alle opleidingen en niveaus. Per branche verschilt de kans op een leerplaats: kappers hebben voldoende mogelijkheden, voor schoonheidsspecialisten en grimeurs is het moeilijker. Hoewel er relatief veel erkende leerbedrijven zijn voor schoonheidsspecialisten, zal het in de toekomst moeilijker worden om een leerplaats te vinden. In verhouding tot het aantal studenten zijn er relatief weinig erkende leerbedrijven. Het aantal studenten en gediplomeerden is de laatste jaren gestegen. Voor pedicures zijn de perspectieven goed.



Hout en Meubel

Het aantal stageplaatsen is vooral in de timmerindustrie mager door de crisis. Bedrijven zijn bereid tot opleiden, maar hebben niet de financiële middelen om een bbl-student in dienst te nemen. Bol-studenten kunnen vaak wel een stageplaats vinden. Daarnaast is er niet altijd genoeg werk om een student aan het werk te houden. In de meubelindustrie, vooral in de interieurbouw, gaat het beter. Stageplaatsen zijn makkelijker te vinden. Dit verschilt

wel per regio. Een stageplaats vinden is gemakkelijker dan een leerbaan vinden.



Bouw en Infra

Opleidingsbedrijven en roc's zoeken naar mogelijkheden om studenten toch van een leerplaats te voorzien. Bbl-studenten starten steeds vaker met een bol-traject. Na een jaar of eerder als er een leerplaats is, switchen zij naar bbl. Roc's en leerbedrijven zeggen dat circa een derde van de studenten verschuift. Twee derde van de potentiële bbl-studenten in de bouw haakt af en zoekt een plek in een aanpalende technische sector. Leerbedrijven zeggen momenteel geen studenten te kunnen plaatsen omdat ze te weinig (opleidend) werk hebben en bezig zijn met overleven. Met name het plaatsen van studenten op niveau 3 is moeilijk, omdat zij moeten concurreren met ervaren zzp'ers. Het eerste halfjaar van 2014 verandert dit beeld nauwelijks.



Creatieve industrie

Het aantal leerplaatsen voor de opleiding artiest staat zwaar onder druk door de explosieve toename van het aantal studenten. Het aantal studenten is vele malen groter dan het aantal leerplaatsen. Vele leerbedrijven hebben last van de economische situatie en overheidsbezuinigingen. Leerbedrijven voor AV-productie zijn vaak op meerdere niveaus geaccrediteerd. Dat betekent concurrentie op de stage- en leerbanenmarkt en voor de lagere niveaus is het een risico op verdringing. Het aantal gamingbedrijven en -leerplaatsen neemt toe. Het aantal studenten gaming is zo explosief gestegen dat dit het aantal leerplaatsen zwaar onder druk staat.



Afbouw en Onderhoud, Schoonmaak, Presentatie en Communicatie

De sector schilderen en onderhoud voelt ook de crisis in de bouw en daarbij heeft de sector in de winter altijd minder werk. Het is voor studenten moeilijk om een leerplaats te vinden. De sector zoekt binnen de goede opleidingsstructuur en de samenwerkingsverbanden naar mogelijkheden om studenten ook in de winter toch werkervaring te laten opdoen. Sommige

onderwijsinstellingen volgen een wintermodel, waarbij de lessen op school 's winters plaatsvinden. Het aantal bol-studenten neemt toe, het aantal bbl-studenten daalt. Het opleidingsbeleid van bedrijven verandert van opleiden naar overleven en zij hebben veel aanbod van goedkope werknemers. Het aantal studenten schilderen is afgenomen. Ook afbouw voelt de crisis en bedrijven bieden minder leerplaatsen aan. Niet alle afbouwopleidingen bieden ook bol-trajecten aan om dit op te lossen. Het aantal studenten afbouw is ook gedaald en minder studenten hebben dus een plek nodig. In sommige regio's kunnen samenwerkingsverbanden studenten plaatsen bij verschillende bedrijven als er werk is. Ook in de reclame, presentatie en communicatie is de crisis merkbaar. Opdrachtgevers bezuinigen en het werkaanbod neemt af. Deze opleidingen blijven populair bij jongeren. De meeste studenten volgen een bol-opleiding en vinden een stageplaats.



Gezondheids-, Creatieve en Ambachtelijke techniek

De kleinschalige specialistische opleidingen hebben voldoende leerplaatsen. De markt is in evenwicht. Omdat er veel zzp'ers werkzaam zijn in kleinschalige specialistische beroepen, is het vinden en organiseren van leerplaatsen lastig, met name in de creatieve techniek. Bedrijven in de gezondheidstechniek worden terughoudender met het aannemen van bbl-studenten. Zorgverzekeraars stellen steeds strengere eisen aan vergoedingen en ook de vergoedingen zelf staan onder druk. SOS Vakmanschap en kenniscentrum SVGB bouwen op dit moment aan duurzame onderwijsoplossingen voor dit soort problematiek en onderzoeken wat er voor deze kleine specialistische opleidingen nodig is om studenten in de praktijk op te kunnen leiden.



Proces-, Laboratoriumtechniek en Fotonica

Het vinden van stageplaatsen wordt moeilijker. In het noorden is het vooral voor studenten in de richtingen operator A en operator C lastig om een stageplaats te vinden. In Zuidwest zijn er stageknel-

Lees verder op pagina 8.

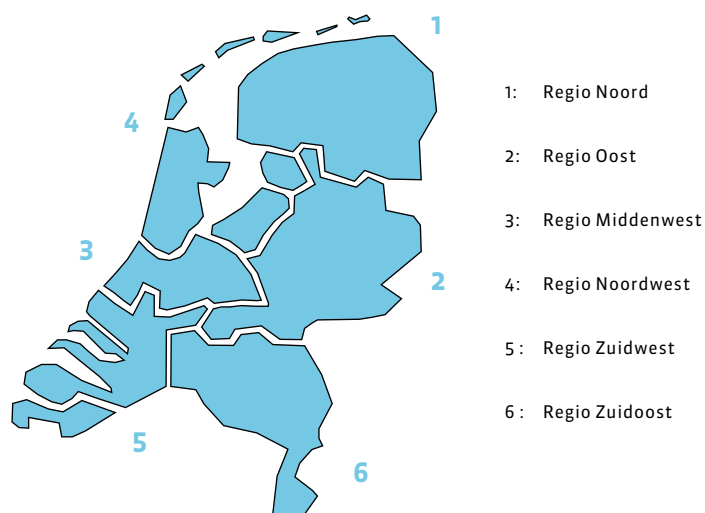
Kans op stage- en leerbanen in de verschillende regio's in Nederland maart 2014

Branche	Noord	Oost	Middenwest	Noordwest	Zuidwest	Zuidoost	Nederland
Zorg	Red	Orange	Light Blue	Dark Blue	Yellow	Orange	Yellow
Welzijn	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Dokter-, Apotheek-, Tandartsassistenten	Dark Blue	Yellow	Orange	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Yellow
Sport	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Light Blue
Economisch Administratief	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
ICT	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Veiligheid	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Detailhandel Food en Non Food	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Green	Light Blue
Groothandel Food en Non Food	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Yellow	Yellow	Light Blue	Light Blue
Textielindustrie	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Mode-industrie	Red	Orange	Orange	Red	Red	Red	Orange
Groene ruimte	Light Green	Light Green	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Light Green	Light Green
Bloemen en Tuincentra	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Yellow	Dark Blue
Voedingsindustrie	Dark Green	Light Green	Light Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Light Green
Plantenteelt	Dark Green	Dark Green	Light Blue	Dark Green	Dark Green	Light Green	Dark Green
Dierverzorging	Red	Orange	Orange	Orange	Orange	Red	Orange
Veehouderij en Paardenhouderij	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue	Light Green	Light Green	Light Blue	Light Green
Kapper	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Schoonheidspecialist	Red	Red	Yellow	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow
Pedicure	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green
Bouw en Infra	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange
Hout en Meubel	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Orange	Dark Blue	Dark Blue
Uitgeven, Vormgeven en Printmedia	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
AV, Multimedia en Gaming	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Artiesten, Theater en Evenementen	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Gezondheidstechniek	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Creatieve en Ambachtelijke techniek	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Afbouw en Onderhoud	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange
Reclame en Presentatie	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue
Schoonmaak en Glazenwassen	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Carrosserie	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Mobiliteit	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Procestechniek	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue
Laboratoria	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Fotonica	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Transport en Logistiek	Red	Red	Yellow	Red	Orange	Orange	Orange
Scheepvaart	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Horeca	Light Green	Dark Blue	Dark Green	Light Green	Dark Green	Dark Blue	Light Green
Bakkerij	Orange	Yellow	Light Blue	Light Blue	Orange	Light Blue	Light Blue
Reizen	Yellow	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Recreatie	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue	Light Blue
Facilitaire dienstverlening	Dark Blue	Light Blue	Light Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Light Blue
Versdetailhandel, -groothandel en -industrie	Light Green	Light Green	Light Green	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue

Kenniscentrum	Aantal leerbedrijven per kenniscentrum*	waarvan buitenlands
Calibris	58.051	1.151
ECABO	44.371	901
Kenteq	19.267	145
KC Handel	37.126	740
Aequor	24.937	953
KOC	10.526	184
Fundeon	9.301	81
SH&M	3.169	40
GOC	10.154	350
SVGB	4.069	48
Savantis	11.792	154
VOC	1.829	5
Innovam	10.485	12
PMLF	4.174	79
VTL	8.022	138
Kenwerk	20.647	2.004
SVO	3.305	4
Totaal	281.225	6.989

* In dit aantal zijn de leerbedrijven die bij meerdere kenniscentra erkenningen hebben vaker meegeteld. Het totaal aantal unieke leerbedrijven in maart 2014 is 230.605.

Gemiddelde situatie van kans op stage- en leerbanen per regio in Nederland



Legenda tabel

- Er zijn meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal studenten.
- Over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, bij sommige opleidingen is er evenwicht.
- Over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen.
- De vraag naar en het aanbod aan stageplaatsen en leerbanen zijn in evenwicht.
- Over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er een tekort.
- Over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen.
- Over het algemeen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er evenwicht.
- Er is een tekort aan stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal studenten.

Vervolg van pagina 5.

punten voor de richtingen operator B en medewerker operationeel technicus. Studenten van laboratoriumopleidingen hebben het ook lastiger om een stageplaats te vinden. Het aantal studenten neemt toe, dus de druk op de stagemarkt ook. Door technologische ontwikkelingen en de crisis staat het beroep fotograaf onder druk. Het budget voor foto-opdrachten en het aantal fotozaken daalt en studenten fotografie vinden lastig een stageplaats. Tegelijkertijd ontstaan nieuwe kansen en nieuwe markten en werken fotografen hard aan een onderscheidend imago. Creatieve en proactieve studenten vinden als eerste een goede stageplek. Door de toenemende vraag naar (internet)video en het teruggelopen aantal studenten 'av-specialist', zijn er in het midden van het land meer stageplekken.



Horeca, Bakkerij, Recreatie, Reizen en Facilitaire dienstverlening

De horeca heeft last van de crisis. Regelmatig kiezen bedrijven voor stagiaires in plaats van vaste medewerkers. Dat betekent voldoende leerplaatsen voor studenten kok en zelfstandig werkend kok. De opleidingen gastheer/-vrouw en zelfstandig werkend gastheer/-vrouw kennen een evenwicht in vraag naar en aanbod van leerplaatsen. Bakkerij heeft te maken met bedrijfssluitingen en schaalvergroting. In verschillende regio's is een tekort aan stageplaatsen. Er zijn meer studenten dan leerbedrijven. Reizen kent een krappe leerplaatsmarkt. Consumenten boeken relatief weinig reizen en recreatie is seizoensgebonden. Buiten het hoogseizoen kijken scholen ook naar mogelijkheden buiten de branche. Hierdoor is de stage- en leerbanenmarkt stabiel. De stage- en leerplaatsen in de facilitaire dienstverlening zijn verbonden met de arbeidsmarktperspectieven in de regio. In regio's met veel zorginstellingen lopen studenten daar stage, in andere regio's biedt de schoonmaak uitkomst. De markt is in evenwicht.



Transport, Logistiek en Scheepvaart

Transport en logistiek hebben te weinig stageplaatsen. Dit geldt met name voor de richting chauffeur goederenvervoer in de

regio's Noord-Holland, Rijnmond (noordkant), Groningen, Drenthe en Westland. Scheepvaart heeft voldoende plaatsen maar studenten moeten soms verder reizen voor een plek. Het aantal erkende leerbedrijven is ruim voldoende. De binnenvaart heeft meer bbl-plaatsen. Zeescheepvaart heeft iets minder leerbanen, mede door internationale wetgeving.



Mobiliteit

Studenten worden alleen ingeschreven als ze een stageplaats of leerbaan hebben. Bedrijven hebben niet altijd voldoende werk om leerplaatsen aan te bieden. Onderwijsinstellingen hebben minder inschrijvingen dan vorig jaar. Ook is er een verschuiving van bol naar bbl zichtbaar. Dit vraagt om aanpassingen van zowel studenten, bedrijven als onderwijsinstellingen.



Carrosserie

Voor studenten autoschadehersteller en autospuiters (beide niveau 2) is het lastiger om een leerplaats te vinden. Het Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor het Carrosseriebedrijf (OOC) en kenniscentrum VOC stimuleren in 2014 bedrijven om leerbanen aan te bieden en uitstroom te verminderen. Dit kan bijvoorbeeld door betere begeleiding van een praktijkopleider en aanvullende praktijkscholing.



Verssectoren

Versdetailhandel, -groothandel, - en industrie hebben voldoende leerbanen. SVO zorgt voor voldoende plaatsen door het aanschrijven en bezoeken van leerbedrijven.

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt vertoont de eerste tekenen van herstel, maar de (jeugd) werkloosheid is nogal altijd groot. In december 2013 stonden meer dan 86.000 jongeren bij UWV ingeschreven. 42% van hen heeft mbo-niveau. De uitzendbranche constateert herstel. Dat is goed nieuws, omdat veel schoolverlaters starten met een uitzendbaan.



Zorg, Welzijn en Sport

Studenten verpleegkundige niveau 4 hebben een gunstig baanperspectief door vraagontwikkeling in ziekenhuizen, ggz en investeringen in de wijkverpleegkundigen. Andere opleidingen hebben een minder gunstig perspectief. Er dreigt een personeelsoverschot op niveau 3 (verzorgende) en niveau 1 (zorghulp) dat per kwalificatie kan oplopen tot 22.000 werknemers in 2017. Ook welzijn geeft een somber beeld. De werkgelegenheid is snel afgenomen en dit zet de komende jaren door. Voor kinderopvang kan het overschot aan mensen oplopen tot 31.000 in 2017. Bij welzijn en dienstverlening daalt de werkgelegenheid al langer, vooral bij sociaal cultureel werk en maatschappelijke dienstverlening. Daardoor ontstaat een overschot aan personeel dat kan oplopen tot 6.000 in 2017. Bij jeugdzorg is de werkgelegenheid nog stabiel. De voorkeur gaat uit naar hbo'ers. De nieuwe Jeugdwet en de bijbehorende budgetkorting kan een overschot aan personeel veroorzaken van ruim 7.000 werknemers in 2017. Eerstelijnszorg wordt belangrijker en daarom zal de vraag naar gediplomeerde doktersassistenten toenemen. De huidige daling van het aantal vacatures zet waarschijnlijk niet door. Ook tandartsassistenten hebben ruime voldoende kans op een baan. Het perspectief voor apothekersassistenten is minder gunstig. De kans op werk voor sport en beweging niveaus 3 en 4 blijft voldoende tot ruim voldoende. Overige opleidingen op niveau 4 hebben een matig tot gering perspectief, gediplomeerden op niveau 2 hebben geringe kansen.



Economisch Administratief, ICT en Veiligheid

Economisch-administratieve richtingen bieden de komende jaren minder kans op werk dan in 2013 door economische ontwikkelingen, automatisering en bezuinigingen. Op niveau 4 speelt soms verdringing door hbo'ers. Commercieel medewerker binnendienst en contactcenter medewerker niveau 3 hebben goede kansen. De kansen zijn ruim voldoende voor de commerciële opleidingen (junior accountmanager, commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen, contactcenter teamleider en salarisadministrateur niveau 4). De kans op een baan is gering.

voor gediplomeerden van de opleidingen secretariaal medewerker (niveau 2), secretaresse (niveau 3) en medisch secretaresse (niveau 4) en bedrijfsadministratie medewerker (niveau 2) en juridisch medewerker zakelijke dienstverlening (niveau 4). De vooruitzichten voor applicatieontwikkelaar, ICT-beheerder en netwerkbeheerder (niveau 4) zijn voldoende. Matige vooruitzichten hebben gediplomeerde medewerkers beheer ICT (niveau 3). Geringe kansen hebben ICT-beheer (niveau 2) en particulier digitaal onderzoeker (niveau 4). Het perspectief voor studenten veiligheid en vakmanschap (niveau 2 en 3) is gunstig. Er is behoefte aan instroom van studenten en gediplomeerden kunnen direct aan de slag bij defensie. De kansen voor coördinator beveiliging (niveau 3) zijn voldoende en de kansen voor beveiliging (niveau 2) zijn matig. Het perspectief voor handhaver toezicht en veiligheid (niveau 3) is matig en medewerker toezicht en veiligheid (niveau 2) hebben een gering perspectief.



Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek

De jeugdwerkloosheid liep in 2013 minder op dan in 2012. Het aantal jongeren dat een baan op middelbaar niveau zocht in de metaal-, elektro- en installatietechniek lag in december 2013 14% hoger dan een jaar eerder. De verwachting die bedrijven in de metaal- en elektrotechnische industrie hebben van de ontwikkeling van hun personeelsbestand is al lange tijd ongewijzigd. Het aantal bedrijven dat voor het komende kwartaal een vermindering van het personeelsbestand verwacht (circa 20%), is groter dan het aantal dat een toename van personeel voorziet (circa 10%). Dit wijst op een dalende werk-gelegenheid. Het aantal

SBB Barometer

Vier keer per jaar brengt SBB de partijen in het veld van arbeidsmarkt en beroepsonderwijs op de hoogte van de actuele stand van zaken op de stageplaatsen- en leerbanenmarkt. Alle SBB Barometers kunt u vinden op Kansopwerk.nl. Ruim 800 medewerkers van de zeventien kenniscentra verzamelen de informatie die leidt tot 264 branche-regioscores van 44 branches in zes districten. De vorige rapportage was in december 2013. De volgende SBB Barometer komt uit in juni 2014.

vacatures voor de beroepen behorend bij de kwalificatiestructuur van Kenteq was sinds voorjaar 2011 lange tijd alleen maar gedaald. Die daling deed zich overal in Nederland voor. Sinds september 2013 is voor het eerst weer een lichte toename te zien. Het perspectief voor gekwalificeerd technisch personeel blijft op langere termijn gunstig, omdat de instroom van gediplomeerden beperkt is en er veel werknemers moeten worden vervangen.



Handel, Textiel en Mode

De detailhandel (vooral non-food) staat onder druk maar heeft nog altijd behoefte aan personeel. Vooral jongeren hebben goede kansen op werk. Voor onder andere gediplomeerden van de opleidingen aankomend verkoopmedewerker (niveau 1) en verkoper (niveau 2) zijn er vacatures. Met uitzondering van regio Noord hebben gediplomeerde afdelings- en filiaalmanagers niveau 4 ook goede kansen op werk. In de groothandel neemt het totaal aantal vacatures af. Voor de meeste opleidingen zijn er wel goede baankansen voor gediplomeerden. Er is voldoende vraag naar logistiek medewerkers (niveau 2) en commercieel medewerkers binnendienst (niveau 3). Ook voor gediplomeerde (junior) accountmanagers (niveau 4) zijn de arbeidsmarktkansen relatief gunstig. In de regio Zuidoost is het aantal logistieke bedrijven toegenomen en is er extra vraag naar personeel. De werkgelegenheid in de mode- en interieurindustrie is beperkt en het aantal vacatures neemt af. Een groot deel van de gediplomeerde mbo'ers stroomt (noodgedwongen) door naar hbo of zoekt werk in een andere sector. De beste kansen op werk hebben gediplomeerden van de opleiding basismedewerker mode en maatkleeding (niveau 2) en medewerker styling (niveau 4), vooral in regio Oost.



Voedsel, Natuur en Leefomgeving

De werkloosheid onder gediplomeerden van de groene mbo-opleidingen is toegenomen. De meeste gediplomeerden voeding vinden een baan, van de gediplomeerden diervoorzorging vindt ongeveer de helft een baan. Iets minder dan twee derde van de gediplomeerden vindt een baan in de eigen of verwante opleidingsrichting. Bijna vier van de tien studenten leren na diplomering door op mbo- of hbo-niveau.



Uiterlijke verzorging

De sector uiterlijke verzorging heeft veel zzp'ers. Deze trend zet ook in de periode 2014-2018 door. Het aanbod van mensen met een vakopleiding uiterlijke verzorging is groter dan de vraag. De arbeidsmarkt voor schoonheidsspecialisten lijkt te verzadigen. Het aantal studenten en gediplomeerden is de laatste jaren behoorlijk gestegen. Zij ervaren knelpunten als ze in hun vakgebied aan de slag willen. Het aantal bedrijven met personeel is beperkt en daarmee is ook de vervangingsvraag gering. Het aantal studenten stijgt en de verwachting is dat deze problematiek de komende jaren aanhoudt.



Hout en Meubel

Bedrijven houden het eigen vakkundige personeel aan en vullen het personeelsbestand aan met uitzendkrachten, zzp'ers of gedetacheerd personeel. De meubelindustrie, vooral interieurbouw heeft nog voldoende werk. De timmerindustrie en houthandel wachten op het herstel van de woningmarkt.



Fundeon

Bouw en Infra

Voor de bouw lijkt 2013 het zwaarste crisisjaar: 27.000 werknemers verloren hun baan. Hoewel het Economisch Instituut voor de Bouw voor 2014 een lichte stijging van de bouwproductie verwacht, zal de werkgelegenheid nog iets verder afnemen. Vanaf 2015 zal met name de woningbouwproductie flink toenemen. Nieuwbouw is sterk achtergebleven bij de groei van het aantal huishoudens. Dan neemt ook de vraag naar jonge, gekwalificeerde mensen toe. Omdat de bouw vergrijsd en oudere, ontslagen werknemers niet allemaal terugkeren in de bouw, is de kans groot dat bij aantrekkende productie een tekort aan vakmensen ontstaat.



Creatieve industrie

Gediplomeerde schoolverlaters vinden moeilijk een baan in de creatieve industrie.

Lees verder op pagina 11.

Kansrijke beroepen

Beroep	Niv.	Sector
Persoonlijk begeleider gehandicap- tenzorg & specifieke doelgroepen	4	Zorg
Doktersassistent	4	Zorg
Verpleegkundige	4	Zorg
Commercieel medewerker binnendienst	3	Economisch Administratief
Contactcenter medewerker	3	Economisch Administratief
Servicemonteur installatietechniek	3	Techniek
Servicemonteur elektrotechniek	3	Techniek
Servicetechnicus werktuigbouw	4	Techniek
Verkoper detailhandel	2	Detailhandel
Logistiek medewerker	2	Groothandel
Aankomend verkoopmedewerker	1	Detailhandel
Manager Teelt	3,4	Plantenteelt
Allround operator en manager voeding	3,4	Voedingsindustrie
Dierverzorger hokdieren	3	Veehouderij
Infratechniek (eerste monteur gas/water/warmte)	3	Bouw en infra
Vakman gww	2	Bouw en infra
Sloper	2	Bouw en infra
Opticien	4	Gezondheidstechniek
Medewerker steriele medische hulpmiddelen	3	Gezondheidstechniek
Carrosseriebouwer	2	Carrosserie
Autoschadetechnicus	3	Carrosserie
Eerste Autotechnicus	3	Mobiliteit
Verkoopadviseur	3	Mobiliteit
Autotechnicus	2	Mobiliteit
Allround operationeel technicus	4	Procestechniek
Operator C	4	Procestechniek
Operator B	3	Procestechniek
Logistiek teamleider	3	Transport en logistiek
Logistiek supervisor	4	Transport en logistiek
Planner wegtransport	3	Transport en logistiek
Gastheer/-vrouw	2,3	Horeca
Kok	2,3	Horeca
Medewerker fastservice	2,3	Horeca
Verkoopmedewerker versspeciaalzaak	2	Verssectoren
Productiemedewerker versdetailhandel	2	Verssectoren
Productiemedewerker versindustrie/voedingsoperator	2	Verssectoren

Kijk op barometer.s-bb.nl voor het volledige (regionale) overzicht.

Tekorten aan leerplaatsen

Beroep	Niv.	Sector
Verpleegkundige	4	Zorg
Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen	4	Welzijn
Sociaal-maatschappelijk dienstverlener	4	Welzijn
Medewerker ICT	2	Economisch Administratief
Bedrijfsadministrateur	4	Economisch Administratief
Bedrijfsadministratief medewerker	2	Economisch Administratief
Interieuradviseur	4	Detailhandel
Vestigingsmanager groothandel	4	Groothandel
(Junior) accountmanager	4	Groothandel
Medewerker dierverzorging	2	Dierverzorging
Manager natuur en recreatie	4	Groene Ruimte
Natuur en vormgeving	3,4	Bloemen en tuincentra
Schoonheidsspecialist	4	Schoonheidsspecialist
Schoonheidsspecialist	3	Schoonheidsspecialist
Metselaar	2,3	Bouw en infra
Timmerman	2,3	Bouw en infra
Machinist	3	Bouw en infra
Gaming	4	AV, Multimedia en gaming
Artiest	4	Artiesten, theater en evenementen
Medewerker DTP	2	Uitgeven, vormgeven en printmedia
Medewerker Schilderen	2	Afbouw en onderhoud
Gezel Schilderen	3	Afbouw en onderhoud
Medewerker stukadoren	2	Afbouw en onderhoud
Autospuiter	2	Carrosserie
Autoschadehersteller	2	Carrosserie
Bedrijfsmanager	4	Mobiliteit
Motorfietstechnicus/ Scootertechnicus	2	Mobiliteit
Autotechnicus	2	Mobiliteit
Biotechnologisch analist	4	Laboratoria
Microbiologisch analist	4	Laboratoria
Analist klinische chemie	4	Laboratoria
Chauffeur goederenvervoer	2	Transport en logistiek
Logistiek medewerker	2,3	Transport en logistiek
Banketbakker	3	Bakkerij
Uitvoerend bakker	3	Bakkerij
Receptionist	3	Recreatie

Kijk op barometer.s-bb.nl voor het volledige (regionale) overzicht.

Meldpunt Stagetekorten

www.stagetekorten.nl



Vervolg van pagina 9.

De meeste gediplomeerden die geen werk kunnen vinden, studeren verder op het hbo.



Afbouw en Onderhoud, Schoonmaak, Presentatie en Communicatie

De sector schilderen en onderhoud heeft te weinig werk om schoolverlaters gemakkelijk aan het werk te krijgen. Bbl-studenten blijven vaak bij het opleidingsbedrijf, met flexibele contracten of via uitzendbureaus. In de zomer zoekt een nieuwe lichter gediplomeerden werk. Als de economie aantrekt verwacht de branche een tekort aan goed opgeleid personeel. Dat betekent goede kansen voor vakmensen. Ook in de sector afbouw komen mensen moeilijk aan werk. Door het grote aantal faillissementen zijn bedrijven voorzichtig met het aannemen van nieuw personeel. Bedrijven lossen personeelstekorten op met zzp'ers. Als de economie weer aantrekt verwacht ook afbouw een tekort aan goed opgeleid personeel en zijn de kansen voor vakmensen goed. Studenten reclame en presentatie vinden na diplomering lastig een baan. De concurrentie is groot, dus werkgevers kiezen eerder voor niveau 4. Veel gediplomeerden leren dan ook door op het hbo of starten een eigen bedrijf. De schoonmaak werkt veel met flexkrachten en heeft een groot verloop. Goed opgeleid betekent een grotere kans op een baan. De meeste studenten volgen een bbl-opleiding en hebben een baan. Door het verloop is er altijd parttime werk in de sector.



Gezondheids-, Creatieve en Ambachtelijke techniek

Met name de gezondheidstechniek vraagt naar gekwalificeerde vakmensen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij schoenherstellers en opticiens. De verwachting is dat de vraag naar gekwalificeerde vakmensen de komende jaren stijgt door de vergrijzing en daarmee een verhoogde behoefte aan medische hulpmiddelen. De creatief-technische- en ambachtelijke beroepen, waarin veel zzp'ers werken kennen een kleine arbeidsmarkt voor gekwalificeerde vakmensen.



Proces-, Laboratoriumtechniek en Fotonica

De kans op werk voor gediplomeerde operators is in veel regio's voldoende tot goed. Vooral gediplomeerden operator B, operator C of allround operationele techniek hebben voldoende kans op een baan. In de voedingsmiddelenindustrie is nog voldoende vraag naar Operator A. In de regio's Zuidwest en Middenwest zijn de kansen kleiner. Voor gediplomeerde analisten zijn er voldoende kansen op werk. Er zijn wel regionale verschillen, vooral voor de chemisch-fysisch analist en de microbiologisch analist. In de mediasector zijn minder vacatures door de economische crisis, technologische ontwikkelingen en inkrimping van personeel. Daarnaast werken veel fotografen en AV-specialisten bewust als zzp'er of hebben zij een eenmanszaak. Toch heeft de sector behoefte aan creatieve en breed opgeleide vakmensen met innovatieve ideeën die goed communiceren en kunnen samenwerken.



Horeca, Bakkerij, Recreatie, Reizen en Facilitaire dienstverlening

Het aantal vacatures is afgenomen. Met name vacatures voor de lagere niveaus zijn geschikt voor schoolverlaters. De concurrentie van werklozen is in alle sectoren toegenomen. De horeca ervaart nog steeds de negatieve gevolgen van de crisis. Regelmatig kiezen bedrijven voor stagiairs in plaats van vaste medewerkers. Landelijk gezien neemt het aantal mbo-studenten en gediplomeerden aan de opleiding bakker al een aantal jaren toe, terwijl het aantal vacatures daalt. Ook de concurrentie op de arbeidsmarkt wordt groter. De arbeidsmarktperspectieven in de reisbranche zijn matig met grote verschillen per regio. Regio Haaglanden en regio Groot-Amsterdam hebben veel vestigingen van reisorganisaties en dus relatief veel vacatures. De kans op werk in deze regio's is dan ook rooskleuriger dan in Noord-Nederland of bijvoorbeeld regio Drechtsteden of Gorinchem. De concurrentie is groot en er is weinig tot geen vraag naar nieuw personeel. In deze regio's zijn nauwelijks reisbureaus gevestigd vanwege het toenemend aantal online boekingen. De arbeidsmarkt in de recreatiebranche is seizoensgebonden. Bij facilitaire dienstverlening is het aantal studenten en

gediplomeerden al enkele jaren redelijk en neemt het aantal vacatures toe. De kans op werk is positief.



Transport, Logistiek en Scheepvaart

In regio's waar transport en logistiek een grote sector is, zijn er voldoende kansen op een baan. Grote logistieke dienstverleners groeien en hebben behoefte aan goed geschoold personeel. Gediplomeerden van de zeescheepvaart en binnenvaart vinden over het algemeen direct een baan. Vacatures zijn er doorlopend. In de scheepvaart hoeft je niet werkloos te zijn.



Mobiliteit

Het aantal vacatures is ten opzichte van vorig jaar afgenomen. De kansen op werk zijn groter voor gediplomeerden op niveau 3 en 4. De verkoop van motorvoertuigen is eind 2013 gegroeid, maar de totale verkoop blijft achter bij de voorgaande jaren. Deze daling treft op dit moment vooral dealerbedrijven, bij universele autobedrijven gaat het in verhouding beter. Bedrijven zijn zich bewust van de noodzaak om op te leiden, maar hebben niet altijd middelen om een student aan te nemen en te begeleiden.



Carrosserie

De sector verloor afgelopen jaren ruim 10% werkgelegenheid en ruim 2% van de bedrijven. Deze tendens zette zich de afgelopen twee jaar versneld door. De economische situatie zet grote druk op de continuïteit van ondernemingen en de werkgelegenheid met grote gevolgen voor ondernemers en werknemers.



Verssectoren

De vraag naar gekwalificeerd personeel, met name op niveau 2, neemt toe. Er wordt veel gestuurd op inzet van flexibele arbeidskrachten. Kansen op de arbeidsmarkt zijn er in de sector voldoende. Een tekort aan personeel door de vergrijzing en opvolgingsproblemen in de versdetailhandel spelen hierbij een rol.

Bedrijfsleven en beroepsonderwijs vormen de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Samen werken ze aan thema's als kwalificatiestructuur, examens, beroepspraktijkvorming en opleidingsaanbod. Daarmee optimaliseert SBB de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt. Met als doel: voldoende en deskundige vakmensen.

Postbus 7259
2701 AG Zoetermeer
079 329 40 00
www.s-bb.nl

Uitgave
© SBB, Zoetermeer,
maart 2014, jaargang 8

Redactie en vormgeving
SBB, Zoetermeer

Drukwerk
Bestenzet, Zoetermeer

Foto omslag
Hollandse Hoogte

ISSN
1879-7911

Voor meer informatie

over stage- en leerbanenmarkt:
Tamara Schellings (SBB)
079 329 40 21

over de arbeidsmarkt:
Ruud Baarda (SBB)
079 329 40 32

